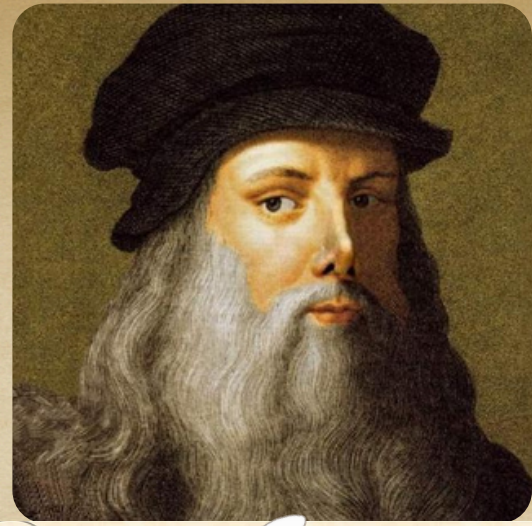

Λεονάρντο Ντα Βίντσι

Ζωγράφος, γλύπτης, εφευρέτης, αρχιτέκτονας,
μηχανικός και επιστήμονας, ο Λεονάρντο ντα
Βίντσι αποτελεί την προσωποποίηση του
Αναγεννησιακού ανθρώπου.

Πληροφορίες

Ο Λεονάρντο ντα Βίντσι (Leonardo da Vinci) ήταν γιος του δικηγόρου Πιέρο ντα Βίντσι και της χωρικής Κατερίνας. Γεννήθηκε στις 15 Απριλίου του 1452 στην πόλη Αντσιάνο, κοντά στο Βίντσι της Ιταλίας. Το πλήρες όνομα του ήταν «Leonardo di ser Piero da Vinci».

Ο Λεονάρντο μεγάλωσε με τον πατέρα του στην πόλη της Φλωρεντίας, όπου από πολύ μικρή ηλικία έδειξε δείγματα της ευφυΐας και του καλλιτεχνικού του ταλέντου. Σε ηλικία δεκατεσσάρων ετών στάλθηκε ως μαθητευόμενος στο εργαστήριο του φλωρεντίνου ζωγράφου και αρχιτέκτονα Αντρέα ντελ Βερόκιο, στο πλάι του οποίου παρέμεινε έως το 1480.

Αυτή την περίοδο έγιναν και οι πρώτες δημιουργίες του, στις οποίες αναδεικνύεται το ταλέντο του στο σχέδιο και η προσοχή του στη λεπτομέρεια. Χαρακτηριστικό είναι το πρώτο σχέδιό του, που απεικονίζει ένα τοπίο απ' την κοιλάδα του ποταμού Άρνου (5 Αυγούστου του 1473).

Ο πρώτος ανεξάρτητος πίνακας του Λεονάρντο θεωρείται η «Παναγία με το Γαρύφαλλο», που σήμερα βρίσκεται στην Παλαιά Πινακοθήκη του Μονάχου. Σε αυτό το έργο φαίνεται η επιρροή από φλαμανδούς ζωγράφους του παρελθόντος.

Κατά διαστήματα, ο Λεονάρντο έφτιαχνε μικρούς καταλόγους των έργων του, από τους οποίους γνωρίζουμε πως στα πρώτα χρόνια της παραμονής του στη Φλωρεντία ζωγράφισε αρκετούς πίνακες με την Παναγία. Παράλληλα, όμως, πειραματίστηκε και με φανταστικά θέματα που του επέτρεπαν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό να εκφραστεί ελεύθερα.

Οι πρώτοι πίνακες του Λεονάρντο δείχνουν πως δεχόταν αρχικά μικρές παραγγελίες. Ο πατέρας του φαίνεται πως έπαιξε σημαντικό ρόλο στο να δεχτεί ο Λεονάρντο τις πρώτες μεγάλες παραγγελίες έργων και ειδικά η συνεργασία του ως συμβολαιογράφος με τη Σινορία, δηλαδή την «κυβέρνηση» της πόλης της Φλωρεντίας.

Ανάμεσα στα σημαντικά έργα που του αναθέτουν είναι ένας πίνακας με θέμα την προσκύνηση των μάγων για την Αγία Τράπεζα της εκκλησίας του Σαν Ντονάτο. Αυτό το έργο δεν θα ολοκληρωθεί, πιθανόν λόγω της μετακόμισης του ντα Βίντσι στο Μιλάνο.

Ήδη από τη δεκαετία του 1470, ο ντα Βίντσι φαίνεται πως είχε καθιερωθεί ως σημαντικός ζωγράφος. Η περίοδος μέχρι το 1482 αποτελεί κατά κάποιο τρόπο την πρώτη εποχή της δημιουργίας του.

Γέννηση

14/15 Απριλίου 1452 (Φλωρεντία)

Θάνατος

2 Μαΐου 1519 (Βασίλειο της Γαλλίας)

Επάγγελμα

Ζωγράφος, γλύπτης, εφευρέτης,
αρχιτέκτονας, μηχανικός και
επιστήμονας

Γλώσσα

Ιταλική

Σημαντικά έργα

- Η Προσκύνηση των Μάγων
- Παναγία των Βράχων
- Μόνα Λίζα
- Ο Μυστικός Δείπνος
- Η κυρία με την ερμίνα
- Άνθρωπος του Βιτρούβιου
- Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου
- Άγιος Ιωάννης ο Βαπτιστής
- Ο Σωτήρας του κόσμου (Salvator Mundi)

di Leonardo da Vinci

Η καλλιτεχνική του πορεία

Το 1482 ο Λεονάρντο ντα Βίντσι μετακομίζει στο Μιλάνο, μία από τις σπουδαιότερες ευρωπαϊκές πόλεις της εποχής, επιχειρώντας ένα νέο ξεκίνημα ως καλλιτέχνης. Η πρώτη παραγγελία ήρθε από την αδελφότητα των φραγκισκιανών μοναχών, που του ανέθεσαν -σε συνεργασία με δύο ακόμα ζωγράφους- ένα σημαντικό έργο, αφιερωμένο στη γιορτή της Άμωμης Σύλληψης. Πρόκειται για την «Παναγία των Βράχων», έναν πίνακα που τον καθιέρωσε ως ζωγράφο.

Την περίοδο 1487 - 1490 έγινε μέλος της αυλής του ηγεμόνα του Μιλάνου, Λουδοβίκου Σφόρτσα, όπου προσέφερε τις υπηρεσίες του ως μηχανικός, ζωγράφος και γλύπτης. Εκεί καθιερώθηκε ως προσωπογράφος, με χαρακτηριστικό δείγμα το πορτρέτο της Cecilia Gallerani, γνωστό και ως «Η κυρία με την ερμίνα».

Την ίδια περίπου περίοδο εργάστηκε ως σύμβουλος αρχιτέκτονας στον καθεδρικό ναό του Μιλάνου, ενώ το διάστημα 1495-1498, έπειτα από παραγγελία του Λουδοβίκου Σφόρτσα, ζωγράφισε τον «Μυστικό Δείπνο» στο μοναστήρι της Σάντα Μαρία ντε λε Γκράτσιε.

Τον Δεκέμβριο του 1499, ο Λεονάρντο ντα Βίντσι εγκαταλείπει το Μιλάνο και περνά ένα διάστημα στη Βενετία, για να επιστρέψει το 1500 στη Φλωρεντία, όπου ξεκινά ίσως η παραγωγικότερη περιόδός του ως ζωγράφος.

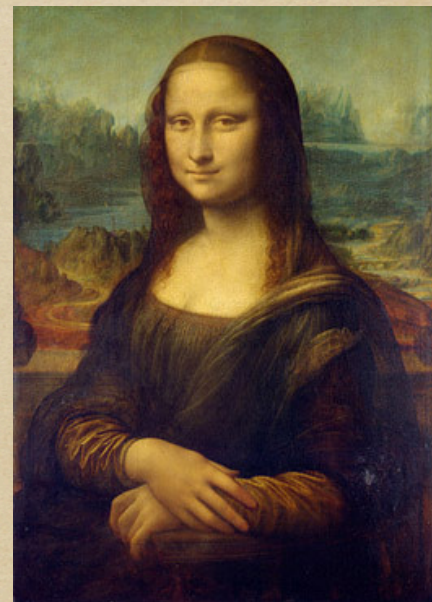
Το Μάρτιο του 1503 επιστρέφει και πάλι στη Φλωρεντία, όπου ο Φραντσέσκο ντελ Τζοκόντο του αναθέτει να ζωγραφίσει το πορτρέτο της συζύγου του, της περίφημης Τζοκόντα. Ο πίνακας αυτός θεωρείται το γνωστότερο έργο του Λεονάρντο κι ένας από τους διασημότερους του κόσμου, ιδιαίτερα μετά την κλοπή του από το Λούβρο το 1911 και τη μυστηριώδη εύρεσή του στη Φλωρεντία το 1913. Ο ντα Βίντσι δεν παρέδωσε ποτέ το έργο στον παραγγελιοδότη του, πιθανότατα λόγω ενός άλλου έργου που του ανατέθηκε.

Την περίοδο 1508-1512 ζει σχεδόν αποκλειστικά στο Μιλάνο, παρέχοντας τις υπηρεσίες του στον κυβερνήτη της πόλης Σαρλ Ντ' Αμπουάζ. Επίσης, εργάστηκε ως αρχιτέκτονας και συνέβαλε στην επέκταση του αρδευτικού συστήματος. Με την ιδιότητα του ζωγράφου και μηχανικού, ανέλαβε τη δημιουργία ενός αγάλματος για τον στρατηγό Giangiacomo Trivulzio, διοικητή των γαλλικών στρατευμάτων που κατέλαβαν το Μιλάνο, ένα έργο που δεν ολοκληρώθηκε ποτέ.

Το Σεπτέμβριο του 1513, μετά το θάνατο του Αμπουάζ (1511) και την εκδίωξη των Γάλλων από το Μιλάνο (1512), ο Λεονάρντο επισκέπτεται τη Ρώμη υπό την προστασία του αδελφού του πάπα Λεόντα Ι', Τζουλιάνο των Μεδίκων. Στο περιβάλλον της παπικής αυλής καταπιάνεται με διάφορα επιστημονικά πειράματα και μελέτες. Πέρα από διάφορες εφευρέσεις του, σχεδιάζει το έργο της αποξήρανσης των ελών της περιοχής Ποντίνι, νότια της Ρώμης.

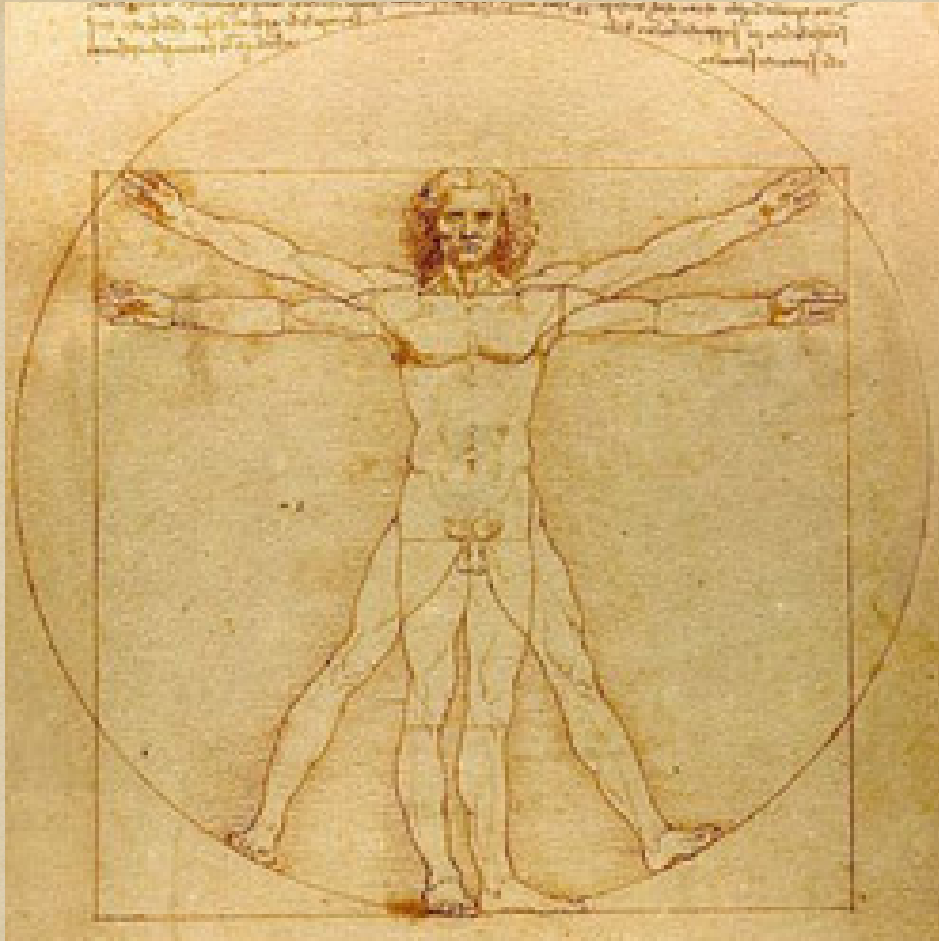
Μετά τον θάνατο του Τζουλιάνο των Μεδίκων, το 1516, δέχεται την πρόσκληση του βασιλιά της Γαλλίας, Φραγκίσκου Α' και εργάζεται ως ζωγράφος της βασιλικής αυλής. Παράλληλα, συνεχίζει τα πειράματά του και ασχολείται με αρχιτεκτονικά και αρδευτικά σχέδια.

Στις 23 Απριλίου του 1519 συντάσσει τη διαθήκη του και τελικά πεθαίνει στις 2 Μαΐου στο Κλου της Γαλλίας, κοντά στον βασιλικό πύργο του Αμπουάζ.

Επιστήμονας και εφευρέτης

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1480, ο ντα Βίντσι καταπιανόταν σχεδόν με όλα τα επιστημονικά πεδία. Στα σχέδια περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων άρματα μάχης, ευφάνταστες ιπτάμενες μηχανές και μία ιδανική πόλη, με λεωφόρους, κανάλια υδρεύσεως, συντριβάνια, πλατείες, κήπους, στοές και οχυρά. Τα σχέδια και οι εφευρέσεις του συχνά ξεπερνούσαν κατά πολύ τις τεχνικές δυνατότητες της εποχής.

Τον Απρίλιο του 1489 ξεκίνησε τη συγγραφή ενός βιβλίου με τον τίτλο «Περί της ανθρώπινης μορφής», το οποίο όμως δεν ολοκλήρωσε ποτέ. Παράλληλα έκανε διάφορες μελέτες πάνω στην ανθρώπινη ανατομία, συγκρίνοντας τις «θεωρίες» του με τη μοναδική σωζόμενη σχετική θεωρία που υπήρχε την εποχή εκείνη, τον Άνθρωπο του Βιτρούβιου. Ο Βιτρούβιος είχε καταλήξει στο συμπέρασμα πως το ανθρώπινο σώμα -με τα χέρια σε έκταση- μπορούσε να χωρέσει στα δύο τέλεια γεωμετρικά σχήματα, τον κύκλο και το τετράγωνο και πως το κέντρο του σώματος ήταν ο αφαλός. Ο Λεονάρντο, με τις δικές του μελέτες, διόρθωσε κάποιες ανακολουθίες του Βιτρούβιου.

Αν και η γνώση των ανθρώπινων διαστάσεων και αναλογιών ήταν δεδομένη για πολλούς από τους καλλιτέχνες του 15ου αιώνα, ο Λεονάρντο ήταν ο μοναδικός που επιχείρησε τόσο λεπτομερείς μελέτες.

Είναι ακόμα γνωστό από αρκετά σχέδια του πως μελετούσε τις διαστάσεις του ανθρώπινου κρανίου και τις "κοιλότητες" του εγκεφάλου. Σε ένα από τα σχέδια του, αποτυπώνει την αντίληψη που κυριαρχούσε κατά τον Μεσαίωνα, σύμφωνα με την οποία ο εγκέφαλος αποτελείται από τρία τμήματα, το ένα πίσω από το άλλο, με το πρώτο να προσλαμβάνει τα ερεθίσματα, το δεύτερο να τα επεξεργάζεται και το τρίτο να τα αποθηκεύει.

Ο Λεονάρντο διατύπωσε διάφορες απόψεις σχετικά με την επίδραση και τη λειτουργία ουσιών που συνδέονται με διαφορετικά μέρη του σώματος. Πίστευε χαρακτηριστικά πως τα δάκρυα προέρχονταν από την καρδιά, το κέντρο όλων των συναισθημάτων. Η σημασία αυτών των θέσεων -έστω και λανθασμένων- έγκειται στο γεγονός πως οι ερμηνείες για τα ανθρώπινα συναισθήματα συνδέονταν με συγκεκριμένα όργανα του σώματος.

Συντελεστές ανάπτυξης μαθησιακού αντικειμένου

Συντονισμός ομάδας σχεδιασμού & Τεχνική Υλοποίηση: Σταυρούλα Αντωνοπούλου
Σύλληψη & Δημιουργία: Νίκος Μαθιουδάκης
Παιδαγωγική επικύρωση: Ιωάννης Γαλαντόμος
Πηγή Κειμένου: Βικιπαίδεια / www.sansimera.gr

Έκδοση 1.0
Μάιος 2025

Το παρόν αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μπρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 6010165, του Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027» που υλοποιείται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.